

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Summæ Theologicæ Scholasticæ Et Moralis

In Quatuor Partes Distributæ

In qua de Incarnatione Verbi & Mysteriis vitæ Christi, nec non de
Sacramentis in genere & singulis in specie succinctè & dilucidè tractatur

Herincx, Wilhelm

Antverpiæ, 1675

Qu. VI. De Impedimento Cognationis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72963](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72963)

Confirmatur I. quia votum solemnne non dirimit jure naturæ aut divino, in quantum est votum: cum votum simplex non minus obliget apud Deum, quam solemnne, ut tradit *Celestinus III. c. Rursus*, *quoniam Clerici vel voventes*; & tamen votum simplex non dirimit: solemnitas quoque voti est introducta ab Ecclesia, juxta *Gregorium IX. c. in*, & Bullam *Gregorii XIII. cit.* Non irritat etiam in quantum est traditio facta Religioni, & hæc per solemnem professionem acquirit dominium aliquod in Religiosos: nam etiam per vota simplicia Societatis fit hæc traditio, quæ tamen solo jure Ecclesiastico irritant Matrimonium, nec ante Constitutionem Gregorianam irritabant. Deinde dominium illud non repugnat dominio, quod acquiritur per contractum Matrimonii, ut patet, dum conjuges post Matrimonium etiam consummatum profitentur ex mutuo consensu: & à fortiori dum servus cum serva, vel etiam cum libera servilem conditionem non ignorante contrahit matrimonium, domino retinente suum dominium. Confirmatur II. quia vinculum matrimoniale stat cum professione religiosa, quæ emittitur postea; quidni ergo quantum est ex jure naturæ stet professio cum postea ineundo matrimonio?

DICO III. Disparitas cultûs dirimit Matrimonium, quando fidelis contrahit cum infideli, seu baptizatus cum non baptizata. Est certum apud Catholicos. Et quamvis nulla determinata lex irritans, sive divina, sive humana, inveniatur, satis tamen hoc declarat consuetudo Ecclesiastica. Unde si baptizatus contrahat cum catechumena, matrimonium est nullum; immo licet baptizatus sit hæreticus vel apostata, invalidè contrahit cum non baptizata.

DICO IV. Disparitas cultûs dirimit Matrimonium jure Ecclesiastico. Ita *Scotus dist. 39. num. 5.* & alii communiter. Probat: quia non potest dici irritum jure naturæ: cum nulla disparitas cultûs repugnet substantiæ Matrimonii; & in antiquo Testamento fideles, etiam amici Dei singulares, reperiantur contraxisse cum infidelibus; ut *Joseph cum Asseneth*, *Ester cum Assuero*. Nec potest dici irritum jure divino positivo: cum illius ne vestigium quidem appareat (quidquid contendat noster *Decretum d. 49. numer. 85.*) immo in initio Ecclesiæ ob paucitatem fidelium necessarium fuerit contrahere cum infidelibus: & *Paulus V.* aliquando concessit facultatem dispensandi in hoc impedimento; ut constat apud *Præpositum q. 7. dub. 17. cons. 4.*

Quamvis autem inter alios, quantumvis cultu dispares, modò sint baptizati, validè contrahatur Matrimonium, ut apud omnes constat: tamen Catholicus illicitè contrahit cum Hæretica aut aliis à fide

alienis, nisi gravis aliqua circumstantia excuset: partim propter periculum perversionis, vel malæ educationis prælium, vel continuationum discordiarum: partim propter *Concilium Chalcedonense can. 13.* & alias Ecclesiæ constitutiones, quibus similia con nubia prohibentur. Unde bene *Abrosius lib. 1. De Abrahami c. 9. Cave Christiane, & similis autem Judæo filiam tuam tradere: cape Gentilem, aut Indicæ, atque alienigenam, hoc est, hæreticam, & omnes alienam à tua fide uxorem accersas tibi.* Alii Canones sive auctoritates vide apud *Basilium Ponticum lib. 7. de Matrim. c. 46.* Quæ etiam specialem Appendicem de Matrimonio Catholici cum Hæretica Operi suo de Matrimonio subtextuit.

Non videtur tamen hoc ita intrinsecè malum, quin periculis illis hinc & nunc cessantibus (quod satis ratum est) occurrere gravi necessitate, possit cohonefari: accedente præsertim Pontificis dispensatione, aut contrariè consuetudine, qualis (teste *Sanchez l. 7. d. 72. num. 5.*) invaluit, ubi Catholici Hæreticis permixti vivunt. De quo etiam ex professo agit *Basilus Ponticus in Appendice circa c. 3. & sequentibus.*

QUESTIO VI.

De Impedimento Cognationis.

CUM cognatio sit triplex: carnalis, sive consanguinitas, spiritalis & legalis; de singulis quæritur. Quoad cognationem carnalem

Nota I. eam oriri ex participatione eisdem sanguinis sive naturæ. Unde eam describit *Scotus dist. 40. num. 5.* Periculum per sonarum ab eadem persona carnali propagatione descendunt. Adde, vel potius subintellige, vel quarum una descendit ab altera. Hinc Adam & Heva non fuerunt consanguinei: cum unus ab altero, vel ambo ad eadem tertiam persona per carnalem propagationem non descenderint.

Nota II. triplicem distingui lineam consanguinitatis (quæ juxta *Scotum supra* est ordo personarum consanguinitate junctarum) juxta triplicem personarum sanguine junctarum later se habitudinem: scilicet ascendentium quæ est habitudo principii ad principia; in qua sunt filius, pater, avus, proavus, abavus &c. descendentium, quæ est habitudo principii ad principia; in qua sunt pater, filius, nepos, pronepos, abnepos &c. & lineam transversalem sive collateralium, quæ est habitudo descendentium ad eodem supite, sic ut non à se invicem descendant; qualem habent duo fratres, duo patruges &c.

Nota III. in linea recta tot gradibus unum ab alio distare, quot generationibus inferior descendit à superiore, v. g. pater & filius distant uno gradu, avus & nepos

44. Disparitas cultûs dirimit Matrimonium inter Baptizatum & non baptizatum.

45. Idem jure Ecclesiastico.

46. At inter baptizatos, quantumvis cultu dispares, Matrimo-

nepos duobus, proavus & pronepos tribus: tot enim generationibus descendit inferiori à superiore. Veri (quod in idem redit) tot gradibus distant à se invicem, quæ sunt personæ, unâ minus. In linea transversa sive collateralis tot gradibus distant à se invicem, quot distant à communi stirpe, v.g. duo fratres inter se distant uno gradu, prout distant à communi stirpe: filii fratrum duobus gradibus &c. Patruus & nepos dicuntur conjungi in primo gradu & secundo: quia unus distat à communi stirpe uno gradu, & alter duobus. Quantum tamen attinet ad effectum juris quoad impedimentum Matrimonii, semper in hoc attenditur gradus remotior, qui ad se trahit propinquitatem, sic ut præfati dicantur conjungi in secundo gradu, quia unus distat à stirpe duobus gradibus. Patet ex c. Quod dilectio & c. Vir, de Consanguin. & Affinit.

Dico I. In linea recta quilibet gradus dirimit Matrimonium jure naturæ; ita ut si Adam homo viveret, uxorem ducere non posset. Ita Scotus supra num. 4. & plurimi apud Sanchez lib. 7. d. 51. num. 12. De primo gradu constat apud omnes: sed de ulterioribus controversatur. Plures volunt non excedere primum gradum: alii non secundum, alii solum protendi ad quartum, alii ad septimum, alii ad vigesimum. Probat Conclufio ex L. Nuptia, & L. Jure gentium ff. De ritu Nuptiarum, ubi deciditur inter ascendentes & descendentes in infinitum jure gentium (quo nomine Jurisconsulti appellat jus naturæ) incestuosas nuptias contrahi, easque consistere non posse. Ratio est: quia non solum indecens est tales contrahere, sed semper mater indecens tales simul miseri, ob reverentiam jure naturæ specialiter debitam principio originis etiam mediato, v.g. avo, proavo &c. cui reverentiæ status & actus conjugalis quasi substantialiter repugnat. Confirmatur: quia omnes ascendentes dicuntur & sunt veri parentes respectu descendenti, eisque debetur eadem reverentia, quæ immediatis parentibus; inter quos tamen & proles ob hoc ipsum juxta omnes est jure naturæ irritum Matrimonium.

Nec obstant jura, quæ insinuant non dirimi Matrimonium ultra quartum aut aliud determinatum gradum: quia loquuntur de consanguinitate in linea transversa. Unde numquam legitur oppositum in praxim fuisse deductum, aut à Pontifice in eo fuisse dispensatum.

Non obstat etiam, quod participatio sanguinis propter nimiam distantiam inter ascendentes & descendentes tandem videatur tolli: quia hic potius spectatur ratio principii, ob quam debetur filialis reverentia (cujus obligatio semper manet) quam physica participatio sanguinis.

Herincx Sum. Theol. pars IV.

Dico II. Consanguinitas in linea transversa dirimit Matrimonium usque ad quartum gradum inclusive. Patet ex Concilio Lateranensi cap. 50. & refertur c. Non debet, de Consanguin. & Affinit. ubi etiam restringitur jus antiquum, quod irritabat usque ad septimum gradum. Congruè autem id Ecclesia statuit, tum ad majorem commoditatem humani commercii inter fideles, ut per fœdera conjugiorum inter diversas familias magis dilatetur amicitia: tum ad majorem cautelam servandæ continentie inter sanguine junctos, qui frequenter sibi invicem cohabitant, & sunt valde familiares; tum ob alias causas. Quia verò memoria hujus affectus & propinquitatis facilius conservatur usque ad quartum gradum, & alioquin periculum foret, ne Matrimonia frequenter essent invalida, si impedimentum longius extenderetur; convenienter fuit restrictum usque ad quartum gradum; præsertim quia ob sufficientem multiplicationem fidelium amplius extendi non oportebat.

Satis quoque constat, impedimentum hoc esse juris merè Ecclesiastici à secundo gradu inclusive: cum infideles conversi, qui antea in tali gradu contraxerant, non sint separandi, ut determinat Innocentius III. c. Gaudemus, de Divortii; essent autem separandi, si impedimentum foret juris naturæ.

Solum est controversia de primo gradu lineæ transversæ, videlicet de fratre & sorore. Valde probabile est dirimere jure naturæ, juxta Sanchez, Præpositum & alios passim. Et colligitur ex Augustino lib. 15. de Civitate cap. 16. & lib. 22. contra Faustum cap. 35. Atque ex eo, quod (teste Augustino loco prius cit.) Gentes, quæ fraterna conjugia permiserunt, fuerint graviter reprehensæ, ceteris melius institutis illa abhorrentibus. Deinde Abraham Genes. 12. visus est sibi sufficienter ostendisse Gentibus, Saram non esse suam uxorem, dicendo esse sororem. Quod rursum legit Gen. 20. Ratio efficax difficulter redditur: non est tamen contemnenda ea ratio moralis, quod juxta instinctum luminis naturalis frater & soror maximam sibi debeant reverentiam, cui familiaritas conjuncta turpitudini actus carnalis, nimium repugnat: & quod alioquin naturæ non satis providisset periculis incontinentiæ, si frater & soror non prohiberentur lege speciali invicem commisceri.

Quod si tamen ista indecentia contractum Matrimonii se solâ non potuerit reddere invalidum, credendum omnino videtur, Deum juxta naturæ exigentiam suo præcepto & ordinatione illum invalidasse ab initio conditæ creaturæ: nisi quod ob necessitatem (quæ indecentiam expurgabat) permiserit filios Adæ ducere sorores, cum aliæ mulieres non essent.

Ccc 2 Nec

52.
Consanguinitas in linea transversa dirimit Matrimonium usque ad quartum gradum.

Et quidem hoc esse juris merè Ecclesiastico à secundo gradu inclusive.

53.
At inter fratrem & sororem valde probabiliter etiam jure naturæ.

54.
Quo sensu
Abraham
uxorem ap-
pellat foro-
rem.

Nec obstat, quod Abraham in uxorem duxerit Saram, sororem suam germanam, sed non uterinam, juxta id quod ait Gen. 29. Verè soror mea est, filia patris mei, & non filia matris meae. Nam Sara vocatur ibidem & Gen. 12. soror Abraham, id est, propinqua sanguine, scilicet filia Aran fratris Abraham: quo sensu & Loth Gen. 13. frater dicitur, cum tamen esset filius Aran fratris Abraham. Dicitur autem filia patris Abraham, scilicet Thare, sed mediata, sive mediante filio Aran, & non filia matris Abraham, eò quod Aran & Abraham non essent uterini, sed ex diversa matre. Unde Gen. 11. Sara (quæ & Jescha ibidem vocatur, adeoque binominis fuit) dicitur nurus Thare, & uxor Abraham filii Thare. Ita explicat Augustinus & alii Patres ac Expositores passim. Quæ expositio confirmatur: quia si licuissent tempore Abraham Matrimonia inter fratrem & sororem, inutiliter Abraham fuisset usus hujusmodi prætextu, & Abimelech Gen. 20. non rectè collegisset, non esse uxorem, quia soror erat, vel inde se justificasset apud Deum. Ex quibus pariter patet, qualiter nihilominus Abraham non sit mentitus, tacendo uxorem, & dicendo sororem, ne se occiso ipsa ab extraneis captiva possideretur, sicque tuendo vitam propriam, & castitatem uxoris, quam simul tueri se non posse credebat, divinæ custodiæ committendo. Vide Augustinum l. 22. contra Faustum c. 26. & 33. & l. 16. de Civit. c. 19.

Contrarium
opinionis
nostræ tenen-
tes subdunt
hoc impedi-
mentum dis-
pensationi
Papa.

Sciendum tamen, opinionem nostram non esse certam: cum ei contradicat Cajetanus, Pontius & plures alii. Qui consequenter admittere debent, ex causa seu necessitate gravissima posse Pontificem in hoc dispensare, quàmvis id non sit solitum aut conveniens. Singulare tamen est, quod ex Archidiacono refert Sylvester V. Papa q. 17. scilicet Martinum V. dispensasse cum eo, qui cum sua germana contraxerat & consummaverat.

55.
Cognatio
spiritualis
quid sit, &
inter quos
contrahatur.

Cognatio spiritualis est necessitudo quarundam personarum oriens ex Sacramento Baptismi vel Confirmationis; ut habetur c. fin. de Cognat. spirit. in 6. Hæc cognatio (quæ olim latius extendebatur) est restricta à Tridentino sess. 24. c. 2. de Reform. Matr. ut solum dirimat Matrimonium inter baptizantem vel confirmantem & paternos ab una parte, & baptizatum, vel confirmatum ejusque patrem & matrem ab altera. Speciales circa hanc cognationem difficultates vide disp. 7. De Necess. Effectu & Cerem. Bapt. q. 4. & apud Præpositum hic q. 7. dub. 6.

56.
Cognatio
legalis ori-
tur ex ad-
optione.
Adoptio
aliam est per-
fecta, qua

Cognatio legalis est propinquitas quarundam personarum oriens ex adoptione. Est autem adoptio, personæ extraneæ in filium aut filiam &c. legitima assumptio. Una est perfecta, quæ adoptatus transit in patriam potestatem adoptantis, fitque heres necessarius ab intestato. Et hæc fieri

debet de expresso & mutuo consensu utriusque partis, ac eisdem principis auctoritate (nisi forte, quando avus adoptat proprium nepotem vel neptem) soletque vocari arrogatio. Altera adoptio est imperfecta, quæ homo etiam alieni juris potest locog. g. filii assumi, non transeundo in potestatem adoptantis. Et hæc fit etiam auctoritate inferioris judicis sive magistratus, de consensu solius adoptantis, nec per eam fit adoptatus heres necessarius, sed tantum ab intestato.

Et quidem Doctores satis communiter consentiunt oriri impedimentum dirimenti Matrimonium etiam ex adoptione imperfecta, saltem inter adoptantem & adoptatum ejusque descendentes usque ad quartum vel aliquem alium gradum, de quo ipsi variant. Nihilominus valde probabiliter id negat Vasquez d. 63. num. 9. & varii Recentiores: eò quod jura possint, adeoque debeant intelligi de adoptione perfecta: in qua etiam sola specialiter locum habet ratio & convenientia, ob quam hoc impedimentum fuit inductum.

Itaque perfecta adoptio sive arrogatio dirimit Matrimonium in linea recta inter adoptantem & adoptatum, & legitimos descendentes adoptati; idque juxta aliquos in infinitum: juxta alios usque ad secundum gradum, juxta plures alios usque ad quartum; juxta Sanchez autem & alios solum dirimit quoad illos descendentes, qui tempore adoptionis sunt sub potestate adoptati, adeoque aliquando sub sunt potestati adoptantis. Secundò inter adoptantem & uxorem adoptati; item inter uxorem adoptantis & adoptatum. Tertio in linea transversa inter adoptatum & filios legitimos adoptantis, quamdiu utriusque sunt sub potestate adoptantis: & cessat vel cessante adoptione, vel dum alterutri emancipantur. Reliqua, quæ de hac cognatione quæri possunt, quia rara sunt & incerta, vide apud Sanchez d. 63. & alios.

QUESTIO VII.

De Impedimento Affinitatis.

AFFINITAS est propinquitus personarum orta ex copula carnali inter cognoscentem & consanguineos personæ carnaliter cognitæ. Nam cum ii fiant una caro, consequenter consanguinei unius, propter unitatem naturæ vel sanguinis, transeunt ad hinc alterius, in tali linea, recta vel laterali, & eo propinquitatis gradu, quo erant alteri consanguinei. Unde c. Fratemitatis de, 35. q. 10. dicitur: Si unus caro sunt, quomodo potest aliquis eorum propinquus pertinere uni, nisi pertineat alteri. Stipes proinde in affinitate dicitur duplex illa persona, quæ per copulam fit una capo: cum utraque sit radix & origo